

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XVI. Vtrum solam animam hominem constituere dixerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A tradens animam incorpoream esse aliquo pacto Platonicè ipsam affirmat. Hæc ait Methodius de Origene, non Photius de Methodio, qui deinde probat ex hac Origene opinatione consequi corpore animam carere; quia si post excessum è vita corpore tamquam vehiculo & veste indiget, ut pote quæ nuda comprehendi non possit, utique corporea non est: (valeret enim alioquin eadem argumentatione, qua adversus Vincentium Victorem, animam corpoream esse statuentem usus est Augustinus libr. 1. De anima, cap. 5. *Quod vero eam non spiritum, sed corpus esse contendit, quid aliud vult efficere, quam nos non ex anima & corpore, sed ex duobus vel etiam tribus constare corporibus? Cum enim spiritu, anima, & corpore constare nos dicit, & omnia hæc tria corpora esse asserit, profecto ex tribus corporibus nos putat esse compactos. In qua opinione quanta eum sequatur absurditas, tibi potius quam tibi demonstrandum puto.*) Cum ergo animæ corpus adventitium superadderet Origene, incorpoream ab eo ipsam necessario haberi Methodius conclusit. Pergit deinde; si incorporea anima est, affectionibus immunis est, nec alieni corporis & mutacionis motibus obnoxia. Sin affectionibus corporis percussitur, utique incorporea non est. At una cum corpore mala vel bona patitur, ut eorum qui post mortem videndos se præbuerunt, testimonia confirmant: anima igitur corporea est. Sic itaque ad absurdum & ἀδύνατον Origene adigit Methodius, animam ex eius dictis corpoream esse & incorpoream demonstrans. Sentium denique suum ipse aperit, animas corpora esse dicens intelligendi facultate prædita, membris ratione solum aspectabilibus instructa, nõ quæ adventitio corpore sint induta, sed quæ natura suapte corpora sint. Vera hæc est & genuina loci hujus expositio, quam idcirco perfecutus sum, ut ne ab infensissimo quidem Adamantij adversario vitio datum fuisse Lector intelligat, quod ab aliis ei fere objectum est, animæ scilicet corpus eum addidisse; sed veriorum è contrario sententiam suggillasse in eodem Methodium, cum deteriori ipse adhæserit.

XVI. Proferendus quoque hic est alter Methodij locus, ex libro De resurrectione à Photio decerptus, unde proxime laudatus itidem petitus est: ἀθεοπῶν, φησὶ; λέγει) ἐὰν τὰ σὺν ἀνθρώπῳ αἰσθητὰ ψυχῆς καὶ σώματος, ὅτ' αὐτὸν σώμα καὶ ψυχὴ ἀλλὰ τὸ ἐκ οὐσίᾳς ψυχῆς ἔσται σώμα ἢ εἰς μίαν ἢ τὴν ἐξ ἑαυτοῦ μορῶν συντεθέν· ὁ δ' ὡς εἴρηκεν ἡ ψυχὴ μόνῃ ἔλεγε ἀθεοπῶν, ὡς ὁ πλάτων· Homo, inquit, ex natura sua verissime dicitur neque anima sine corpore, neque ipsum corpus sine anima; sed quod ex coalitione anima & corporis in unam pulchri formam constat. Origene autem animam solam, hominem esse dixit, quemadmodum & Plato. Prostat hic quoque locus Methodij apud Epiphanium Har. 64. cap. 17. sed his postremis truncatus verbis: ὁ δ' ὡς εἴρηκεν ἡ ψυχὴ μόνῃ ἔλεγε ἀθεοπῶν, ὡς ὁ πλάτων. Eane de suo addiderit Photius, an detraxerit Epiphanius, qui totam Methodij disputationem in epitomen contraxit, dictu facile non est. Adde pro eo, ὁ δ' ὡς εἴρηκεν, contrariam lectionem Photianum quemdam codicem exhibere; eam scilicet, ὁ δ' ὡς εἴρηκεν. Nec mirum foret à Platone Origene recedere, quem ab eodem recessisse mox vidimus, cum de animis, corporeane an incorporeæ essent, quæreretur.

At fatendum tamen est Origenianorum dogmatum coherentiam eo nos compellere, ut anima sola constare hominem censuisse Adamantium dicamus. Nam si animæ vinculum & carcer corpus est, quæ pars hominem componens existimari poterit? Quamquam alia omnia sequi videtur Homil. 29. in Luc. cum ait: *Omnis homo morti subjacet; iste ergo qui nequaquam moritur, iam non est homo, sed Deus est*: quem locum attulimus supra, cum disputarem an crediderit Christum hominem esse desuisse postquam mortuus est. Christum ibi iam hominem non esse affirmat, quia morti jam amplius obnoxius non est: quisquis ergo mori non potest, homo non est ex Origene sententia: at anima humana à corpore se juncta mori non potest: anima igitur ex decreto Origene homo non est. Quod absque ambage asserit, hæc verba Psalmi 118. v. 50. interpretans in Catena Corderiana: *Hæc me consolata est in humilitate mea.* ζῶν ἢ μέλλουσα, inquit, ἐστὶν ἀαζώωσις, καὶ τὸ πλὴν ψυχῆς, οὐκ ἴδιαι ζωὴ, καὶ ἀληθὴς μαρτυροῦμαι, εἴπερ οὐκ ἀθεοπῶν ἢ ψυχῆ· εἰ γὰρ ἐν τῇ κατ' ἑαυτὴν ζωῇ το ἀληθὴς εἴρηκεν ἡ ψυχὴ, οὐκ ἀαζώωσις ὁ πεθνηκὸς ἐδύνατο. διὸ καὶ κύριον αὐτῆς πεθνηκῶτος διαζῆναι εἴπαι, ὡς ὅπου τὸ ζῆναι ἔργοντες, πλὴν ὅσον αὐτὸν δυνάμει θεῶν ἢ ζωοποιήσασιν. καὶ ἀπολλωλίναι ἐστὶν ἡ ζωὴ, εἰ μὴ τ' ἀαζώωσις τῆς ψυχῆς. Concurrent hæc adversa fronte cum superioribus, & alterutra cadat accusatio necessum est.

Anima sola constare hominem asseveravit Plato in Alcibiade 1. quem secutus est Plotinus Enn. 1. libr. Hanc sententiam veteres secutus Academicos damnavit Varro, ut est apud Augustinum libr. 19. De Civit. Dei, cap. 3. Instituti vero à Platone Hæretici quidam, sententiamque ejus affectati, Tertulliani castigationem senserunt. Sic enim ille libr. De resurrect. carnis, cap. 40. *Nacta denique hæreses duos homines ab Apostolo edictos, interiorem, idest animam; & exteriorem, idest carnem; salutem quidem animæ, idest interiori homini; exitium vero carni, idest exteriori adjudicaverunt, quia scriptum sit Corinthiis: Nam etsi homo noster exterior corrumpitur, sed interior renovatur de die & die. Porro nec anima per semetipsam homo, qua figmento iam ho-*

mini appellato postea inserta est; nec caro sine anima homo, quae post exilium anima cadaver inscribitur. A
 His Hæreticis assensus est Origenes, & post Origenem Anobius libr. 2. adv. Gent. Quid enim sumus homines, inquit, nisi anima corporibus clausæ? & multo post Hugo à Sancto Victore, cum probare vellet toto illo triduo quo Christus jacuit in sepulchro Verbum hominem fuisse: hæc enim ratione utitur, sola anima constare hominem, animæ autem Christi à corpore disjunctæ adhasisse Verbum, Verbum igitur nihilo minus fuisse hominem, quam dum anima corpori esset connexa. Denique opinionem eandem tuitus est proavorum nostrorum memoria Franciscus Georgius Tom. 1. Probl. 26, 27.

Hugo lib. 2.
 De Sacram.
 fidei, par.
 1. cap. 11.

XVII. Credita illa & asserta ab Origene animarum μεταμορφωσις earundem quoque μετεμορφωσεων cur admitteret, causæ fuit, ut diximus: nam cum animas pro peccatorum, virtutumve ratione & modo, vel Angelorum consequi dignitatem, vel crassioribus hominum, Dæmonumve corporibus adnecti, & perpetua utentes arbitrij libertate, iterum iterumque vel recte vel male agere posse crederet, necessaria argumentorum consequentia eo adducebatur, ut animas hominum iterum iterumque subire posse fateretur hominum corpora vel Dæmonum. Atque illa est tam decantata, toties explosa Origenis μεταμορφωσις, quasi dicas, Transincorporatio; quæ & μεταμορφωσις appellari potest, quod reddere queas, Transinanimatio. Pulchrel dogmatis utriusque connexionem vidit Gregorius Nyssenus apud Iustinianum in Epistola ad Menam Patriarcham, & in Origene reprehendit. Quemadmodum autem dupliciter vox ista, μεταμορφωσις, vulgo usurpatur, vel pro transitu animæ ex humano corpore in humanum corpus; vel pro migratione animæ ex humano corpore in plantæ corpus vel pecudis, quam propugnavit Pythagoras, quamque peculiari libello Iamblichus confutavit: ita juxta Origenianam doctrinam distinguenda est migratio animæ ratione prædita à cælesti, vel humano, vel dæmonico corpore in pecudis corpus, & vicissim; à migratione animæ rationalis quæ corpora inter cælestia, humana, & Dæmonica, citra belluina, aliave qualibet perficitur. Atque hanc posteriorem tuitum esse Origenem, ut pote ex eius aptam principis, negari non potest. Vnde Anonymus Photij Cod. 117. culpatum eum refert, quod dixerit: ὅτι ἡ πνεύματι φύσιν, ἢ ἢ ἀδὰμ λέω. Servatoris animam, ipsam Adami animam fuisse: quod ita accipio, quæ fuerat Adami animæ, eam in corpus Servatoris multis post sæculis transiisse. Vnde & Theophilus Origenem dixisse ait hominem crebrius mori; quod non aliter intelligo, quam animas sæpenumero è corporibus in corpora transire, & μεταμορφωσιν.

XVIII. Verum priorem quoque μεταμορφωσιν, quæ Pythagorica est, tenuisse illum Verteres multi vociferantur. Crimini id ipsi datum fuisse narrat Pamphilus in Apologia, & sæpe laudatus Anonymus Photij. Hieronymus cujus verba supra recitavimus ex Epist. 59. ad Avit. cap. 1, 2, & 4, & libr. 2. Apolog. adv. Rufin. cap. 4, Origenem incesit erroris ejusdem nomine, quem libro 1. ἀδὲ ἀρχῆς haberi dicit. Loca ipsa Origenis descripsit Iustinianus ad calcem Epistolæ ad Menam, quæ cum in his libris hodie non compareant, verisimile est à Rufino fuisse suppressa. Pepercit nomini Origenis Philastrius, rem ipsam tetigit, atque hoc argumento confutavit, quod anima postquam corpore soluta est, in locum statutum deducatur ab Angelo, ut pro meritis suis exornetur.

XIX. Recte quidem accusationi suæ consuluit Iustinianus, cum Origenis verba ipsa descripsit, quibus absurdum illud & impium dogma continetur; tam frequentibus quippe & apertis testimoniis alibi repudiavit illud Adamantius, & damnavit, vix ut in animum inducere possim, hominem, non iam dico summa florentem eruditione & ingenio, sed non vacordem omnino & insanum, tam repugnantia sibi & contraria uno eodemque ore pronuntiasse. In hoc ipso quippe, quod laudat Iustinianus, opere De principis, libr. 1. cap. ultimo, ita diserit: Illa sane nos nequaquam recipienda censemus, quæ & à quibusdam superfluo vel requiri vel adstrui solent, id est, quod anima in tantum sui decessum veniant, ut nature rationalis ac dignitatis oblite etiam in ordinem irrationabilium animalium, vel bestiarum, vel pecudum devolvantur. Reliqua studio brevitatæ prætermitto, quæ tamen ad rem faciunt. Et libr. 1. De resurrectione, quem locum exhibet Pamphilus: sed sicut, inquit, non est putandum quod animalium corpus accepturus sit peccator, aut volucrum, aut piscium; sic neque Solis, aut Lune, aut Stellarum formam sperandum est accipere eos qui resurgent in gloria: sed exempli causa dicta hæc ab Apostolo sentiendam est, ut designetur per hæc, quod alij pro meritis suis honorabiliores & clariores erant, beatiora quoque habitacula sortituri: aliorum vero indignissimus & abjectissimus pro gestorum scelere erit status, qui etiam in animalibus dignus sit comparari. Quæ si quis à Rufino vel perversa vel inserta causerit, quid adversus illud excipiet è libr. 4. contr. Cell. εἰ δὲ λέω ἐνοήσας (κάλω) πὶ ἀκοῦσθαι φύσιν ἐν αἰωνίῳ ἰσομῆν ζωῆ, καὶ τί γὰρ φερόντι ἐπὶ τῶν αἰώνων, καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἡμῶν, οὐκ αἰετὸν δίκασθαι τὸ ἀθανάτου εἰς θνητὸν ἐργαζόμενον σῶμα. ἢ καὶ πλάτωνος μεταμορφώσεων, ἀλλὰ κατ' ἄλλω πᾶσι ὑψιλοπέτρων διωκεῖται. Quod si intellexisset (Cellus) quid sequatur animam in æterna futuram vita, & quid sit sentiendam de ejus substantia & principis, non ita fugillasset immortalem in mortale